

El Besòs, una claveguera a cel obert

La mort d'un riu

No és cap secret. La conca del riu Besòs és una de les més degradades d'Europa. Un cens elaborat per la Conselleria del Medi Ambient xifra en 1.336 els punts d'abocaments d'aigües residuals que rep aquest riu habitualment. El 89,5% són il·legals.

El riu Besòs pren aquest nom a 17,5 km de la seva desembocadura al mar, a Sant Adrià de Besòs. És a l'alçada de Montmeló, després de barrejar-se les aigües dels rius Congost i Mogent, que conjuntament amb altres afluents d'aquest riu, recullen les aigües d'una bona part del Vallès i d'un bocí d'Osona.

El Besòs està situat a la depressió prelitoral, i els seus afluents creixen a la serralada pre-litoral i al Montseny. El perfil del riu és allargat, estret i amb pocs afluents (fig. 1) a causa de la geologia del sòl. Tot i que en gran part de les capçaleres dels seus afluents hi trobem un clima de muntanya mitjana, el tipus de clima que determina l'escolament de l'aigua d'aquest riu és el mediterrani. Això implica un règim de pluges poc abundant, freqüentment concentrades en un període de temps curt, i d'una intensitat generalment superior a la capacitat d'absorció del sòl. El màxim de cabal d'aigua que porta el riu és produeix en els mesos de la tardor i la primavera, i els mínims durant les estacions seques, a l'estiu i l'hivern.

El veritable factor determinant del Besòs, però, és l'home. La conca del Besòs està densament poblada tant per nuclis urbans, com per polígons industrials. Segons el pla hidrològic de les conques internes de Catalunya, el

consum d'aigua a la zona del Besòs és de 144 hm³/ any. D'aquests, 96,5 són d'ús domèstic, 39,6 d'ús industrial i 17,9 agrícoles. En l'actualitat la conca del Besòs consumeix més aigua que la que té, i el dèficit anual s'avalua en 47 hm³/ any. Tot hi així en el pla hidrològic del Pirineu Oriental (1985), es fan unes previsions de consum d'aigua a la conca del Besòs de 326,2 hm³/any per l'any 2010. Lògicament es parla d'un major transvasament del Ter al Besòs del que actualment ja es fa, i del transvasament de l'Ebre per poder afrontar aquestes previsions. Un model de desenvolupament que és aliè al respecte al medi i que agreuja els desequilibris territorials i ecològics.

La sobreexplotació de l'aigua del riu, ja sigui per l'extracció d'aigües subterrànies, la derivació de cabals, l'evaporació o transpiració associada als regadius, el consum domèstic o per la utilització en la indústria, comporta una disminució dels cabals d'aigua del riu que implica una pèrdua de funcionalitat d'aquest i del seu ecosistema fluvial.

En el Besòs, però, la manca d'un cabal hídric suficient que permeti al riu el desenvolupament de la seva funció natural, no és ni de bon tros l'únic motiu desencorajador amb què ens trobem. La contaminació de les aigües d'aquest riu pren la màxima expressió possible.

Tant és així, que fins i tot el conseller

Contaminació i poc nivell hídric han degradat totalment el Besòs.

ARXIU

